

19. april 2024
Sagsnr.: SJ-STD-MBRS
Reference: MBRS
E-mail: rabogsrab@stps.dk

Referat

Emne	Møde i Styrelsen for Patientsikkerheds Råd vedrørende Alternativ Behandling (SRAB)
Mødedato	Fredag den 19. april 2023, kl. 13-15:15
Sted	Styrelsen for Patientsikkerhed, Islands Brygge 57, 2300 Kbh. S., Auditorium
Deltagere	Medlemmer af SRAB: Bente Møller, Styrelsen for Patientsikkerhed (formand) Emina Krak, Indenrigs- og Sundhedsministeriet Maj Bekker Jeppesen, Danske Patienter Trine Jeppesen, Lægeforeningen Mette Lunde, Dansk Sygeplejeråd Anna Iben Hollensberg, DSOM – <i>afbud</i> Anette Hansen RAB forum Lene Rohde, RAB forum Benny Hansen, RAB forum Lotte Odsgaard, RAB forum Stine Mathieu, Sundhedsrådet Sofie Hyllested, Sundhedsrådet Mie Thorsen, Sundhedsrådet Dorte Stebit, Sundhedsrådet – <i>afbud</i> Anja Funder, LNS Mogens Ehrich, LNS Lillian Wong, LNS – <i>afbud</i> Manuela Lærke, LNS Anette Ulstrup, Forbrugerrådet Yderligere deltagere fra Styrelsen for Patientsikkerhed; Mette Braad Sander, specialkonsulent Jens Vikner, jurist Camilla Holten Møller, læge (referent)

**Styrelsen for
Patientsikkerhed**
Tilsyn og Rådgivning Øst

Islands Brygge 67
2300 København S

Tlf.nr: +45 7222 7450
E-mail: rabogsrab@stps.dk

www.stps.dk

Punkt 1. Velkomst v/Styrelsen for Patientsikkerhed

Bente Møller bød velkommen og pointerede, at mødet er det sidste i SRAB, før opstart af DKAB.

Det blev oplyst, at der var afbud fra Anna Iben Hollensberg, hvorfor punkt 6 i dagsordenen udgik. Herefter var der en kort introduktionsrunde.

Punkt 2. Oplæg v/ seniorforsker Cecilie Kyrø fra Center for Kræftforskning, vedr. forskningsprojekt om brug af alternativ behandling blandt kræftpatienter samt association med overlevelse efter brystkræft

Seniorforsker Cecilie Kyrø (CK) fra Center for Kræftforskning holdt oplæg om forskningsprojekt om brug af alternativ behandling blandt brystkræftpatienter - se vedhæftede præsentation. Efterfølgende var der en god dialog med spørgsmål fra mødedeltagerne.

Anja Funder, LNS spurgte, om der i studiet var set på sammenhæng mellem prognose/stadie af kræftsygdommen og det forhold, at man i studiet fandt ringere overlevelse ved højt indtag af kosttilskud. CK forklarede, at der i studiet indgik registerdata om kræftstadie, hvorved man i den statistiske model, bedst muligt havde kunnet tage højde for eventuelle forskelle i grupperne i studiet.

Mette Lunde, Dansk Sygeplejeråd spurgte, om det var bevidst, at man i projektet ikke benyttede terminologien "komplementær behandling", og om man havde set mere specifikt på, om der i studiet indgik patienter, som helt havde fravalgt konventionel behandling. CK svarede, at der i studiet ikke blev skelnet mellem komplementær og alternativ behandling. Hun kunne ikke på stående fod svare på, om der i studiet indgik patienter, som helt havde fravalgt konventionel behandling.

Anja Funder, LNS spurgte, om det var muligt at få adgang til artikler fra studiet når de bliver publiceret. CK svarede, at hun vil sende artiklerne til STPS, som kan distribuere videre i rådet, når studierne er publiceret. CK gjorde desuden opmærksom på, at rapporten fra Barometerundersøgelsen, der bl.a. undersøger kræftpatienters brug af alternativ behandling, ligger tilgængelig på Kræftens Bekæmpelses hjemmeside: [Barometerundersøgelsen | Kræftens Bekæmpelse \(cancer.dk\)](https://www.kraeftensbekampelse.dk/undersogelser/barometerundersogelsen).

Punkt 3. Orientering fra Styrelsen for Patientsikkerhed

STPS oplyste, at styrelsen i januar 2024 havde gennemført en informationsindsats vedr. nåleakupunktur på brystkassen: [Skærpede krav når ikke-autoriserede sundhedspersoner udfører nåleakupunktur på brystkassen](#). Baggrunden var, at der fra udgangen af juni 2024 vil være skærpede krav til en akupunktørs uddannelse, hvis vedkommende vil udføre nåleakupunktur på brystkassen. Se også: [Nåleakupunktur på brystkassen \(stps.dk\)](#). Her er der bl.a. en FAQ, med svar på nogle af de spørgsmål, styrelsen tidligere har modtaget.

STPS orienterede også om [Sundheds- og sygelighedsundersøgelserne \(sdu.dk\)](#), hvor der igen i 2025 vil indgå et spørgsmål om alternativ behandling i spørgeskemaet til de nationale sundhedsprofiler. Spørgeskemaet skal være klar efter sommerferien, og undersøgelsen gennemføres i begyndelsen af første halvdel af 2025.

Endeligt meddelte STPS, at Lasse Skovgaard - som var udpeget af Danske Patienter - formelt er udtrådt af SRAB.

Punkt 4. Orientering fra medlemmer af SRAB

Bordrunde:

- **RAB-forum** v/ Anette Hansen orienterede om, at hun deltager ved International Forum on Integrative Health: Navigating the Future of Holistic Care and Well-being, som afholdes i Geneve. Anette Hansen skal holde oplæg om alternativ behandling og zoneterapi. Oplægget vil bl.a. berøre registreringsordningen og lovgivningen i Danmark. Anette Hansen skal desuden bidrage til et fælles oplæg om brug af komplementær behandling i Norge, Danmark og Sverige.
- **Sundhedsrådet** v/Mie Thorsen oplyste, at de for nyligt havde afholdt generalforsamling, at der var valgt en ny bestyrelse, og at Mie Thorsen i den forbindelse var valgt som ny formand.
- **LNS** v/Mogens Ehrich oplyste, at foreningen har fået kendskab til en klinik, der søgte økonomisk støtte under covid-19 og fik tilkendt corona-midler. Efterfølgende var den pågældende behandler blevet bedt om yderligere dokumentation, og der var krævet tilbagebetaling af midlerne. Mogens Ehrich spurgte til, om andre

foreninger havde oplevet tilsvarende. STPS henviste til Erhvervsstyrelsen.

Manuela Lærke fra LNS oplyste også om, at Dakobe har taget initiativ til et telt ved årets folkemøde. Teltet har til formål at oplyse om komplementær- og alternativ behandling. Programmet vil bl.a. blive annonceret på Dakobes hjemmeside: [Folkemødet 2024 - DAKOBE](#).

Punkt 5. Præsentation af nyt kommissorium for Styrelsen for Patientsikkerheds Dialogforum vedrørende Komplementær og Alternative Behandling (DKAB)

STPS introducerede kommissoriet, som har været sendt i høring. Endvidere takkede styrelsen for alle høringssvarene til det nye kommissorium. I den forbindelse blev der lagt vægt på, at alt er gennemgået og noteret. Der er foretaget mindre sproglige ændringer, og betegnelsen komplementær og alternativ behandling anvendes gennemgående i kommissoriet.

STPS oplyste også om, at der har været mange og til dels modsatrettede ønsker til, hvad DKAB skal beskæftige sig med. STPS fastholdt, at det primære formål med DKAB bliver, at facilitere dialog samt give mulighed for gensidig orientering om, hvad der sker inden for det komplementære og alternative behandlingsområde.

STPS gennemgik herefter konkrete kommentarer til høringssvarene.

- Der har været et gennemgående ønske om, at DKAB skal indsamle og formidle viden om alternative behandlingsformer. STPS fastholdt, at dette ikke bliver et fokuspunkt i DKAB. Dette ses som en opgave, der skal løftes i et andet regi - evt. via et videnscenter.
- DKAB skal ikke initiere eller bedrive forskning. Det kan dog være relevant, at ny forskning præsenteres på møder i DKAB fx via oplæg til orientering eller oplysning.
- DKAB kan ikke fremme eller facilitere brugen af alternativ behandling i det offentligt finansierede sundhedsvæsen.
- DKAB har heller ikke umiddelbar mulighed for at påvirke, i hvilken grad der undervises i alternativ behandling på de sundhedsfaglige uddannelser.

- Der er fremkommet et ønske om, at DKAB skal beskæftige sig mere med etik og risici ved de forskellige behandlinger. Dette tænker STPS allerede er indeholdt i kommissoriet, idet der er fokus på patientsikkerhed, patientrettigheder og saglig information.
- Fremadrettet vil DKAB ikke skulle beskæftige sig med kosttilskud eller naturlægemidler. I stedet henviser STPS til Fødevarestyrelsen og Lægemiddelstyrelsen, som er de rette myndigheder: [Kosttilskud for brugere \(foedevarestyrelsen.dk\)](https://www.fsa.dk/konsument/kosttilskud-for-brugere) og [Naturlægemidler \(laegemiddelstyrelsen.dk\)](https://www.laegemiddelstyrelsen.dk).
- Flere høringssvar har haft særligt fokus på RAB-ordningen, så STPS specificerede derfor, at formålet med DKAB ikke er at administrere RAB-ordningen. Det har heller aldrig været en del af SRAB's kommissorium. Specifikke spørgsmål til RAB-ordningen kan rettes til STPS att.: Jens Vikner.

Herefter fulgte kommentarer fra medlemmer af SRAB:

Mogens Ehrich, LNS spurgte - om emner, der ønskes løftet til ministeriet, kan føres via DKAB. STPS svarede, at det er svært at forestille sig, at DKAB skulle kunne blive enige om, hvilke emner der skal løftes til ministeriet, da der bliver en stor bredde i DKAB. STPS kan dog beslutte, at særlige emner skal løftes op til ministeriet, og i den forbindelse kan DKAB tages med på råd. STPS pointerede, at formålet med et dialogforum ikke er at udvælge emner, som STPS skal løfte.

STPS supplerede med, at såfremt der hos styrelsen opstår behov for rådgivning eller viden om en konkret behandlingsform, vil styrelsen også fremadrettet benytte sig af muligheden for at rådføre sig med DKAB eller specifikke RAB-foreninger, som måtte være bekendte med behandlingsformen.

Lotte Odgaard, RAB-forum spurgte til, hvilke tanker der er gjort i forhold til formuleringen i kommissoriet om, at DKAB skal sikre saglig information til patienterne. STPS svarede, at der ikke vil komme en ny hjemmeside eller lignende som formidlingskanal. STPS supplerede med, at der i DKAB vil være drøftelser af, hvordan man inden for lovens rammer kan formidle saglig information, fx via oplysning om markedsføringsloven, men at det bl.a. også er foreningernes opgave at sikre saglig information til deres behandles patienter/klienter.

STPS tilføjede, at der desuden er autoriserede sundhedspersoner, som

tilbyder alternativ behandling, og de har andre lovrammer at forholde sig til. Hensigten er, at sådanne drøftelser kan faciliteres i DKAB.

Mette Lunde, Dansk Sygeplejeråd fremførte, at autoriserede sundhedspersoner risikerer at miste deres autorisation, hvis de udøver alternativ behandling, hvorimod ikke-autoriserede kan fortsætte deres virksomhed. STPS pointerede, at man som autoriseret sundhedsperson har andre lovmæssige forpligtelser, men først og fremmest må ingen behandler udsætte sine patienter for fare jævnføre [autorisationsloven \(retsinformation.dk\)](https://retsinformation.dk) § 73. STPS specificerede desuden, at man ikke må markedsføre behandlinger mod specifikke sygdomme uden dokumentation for virkningen, uanset om man er autoriseret eller ej.

Mette Lunde, Dansk Sygeplejeråd spurgte også til økonomien i DKAB. STPS svarede, at der tidligere har været givet midler på finansloven specifikt til SRAB, hvilket ikke er tilfældet aktuelt.

Lotte Odsgaard, RAB forum spurgte til rådgivende udvalg. STPS svarede, at der fortsat kan gennemføres ad hoc møder og nedsættes ad hoc arbejdsgrupper ved behov.

Mie Thorsen, Sundhedsrådet spurgte til reglerne for samtykke. Bente Møller, STPS svarede, at det er lovpligtigt for autoriserede sundhedspersoner at indhente samtykke ved behandling af patienter.

Jens Vikner, STPS pointerede, at der er forskel på samtykke til opbevaring af data (GDPR) og til behandling, men at der også er forpligtigelser for RAB-registrerede til at indhente samtykke.

STPS oplyste, at der i forbindelse med høringen har været forskellige holdninger i rådet til, hvem der skal være medlemmer i DKAB.

Der var i høringsudkastet lagt op til, at Sundhedsstyrelsen (SST) skulle være repræsenteret i DKAB, men SST kunne ikke se, at de havde en rolle i forummet og sagde derfor nej tak til at deltage. Ellers var der kommet tilsagn fra de nye organisationer, som fremadrettet vil blive inkluderet i DKAB. I forhold til nye udpegninger fra enkeltforeninger, så bliver der en proces, hvor STPS vil invitere til, at enkeltforeninger kan søges om optagelse i DKAB med baggrund i de definerede kriterier. Herefter vil der være en proces med udpegning af alle de nye medlemmer til DKAB.

Punkt 6. Oplæg v/ Anna Iben Hollensberg. Speciallæge i almen medicin og heilpraktiker, om overblik over det europæiske komplementære område

Punktet udgik pga. afbud fra Anna Iben Hollensberg. Anna Iben Hollensberg fremsender efterfølgende sin præsentation.

Punkt 7. Eventuelt

Anette Hansen, RAB forum anmodede om, at møder der flyttes, gerne skal meldes ud i god tid. STPS beklagede, at der havde indsneget sig en forkert dato i referatet fra det forrige møde.

Kommende møder i DKAB:

Fredag d. 13. september 2024 kl. 13-16

Fredag d. 2. maj 2025 kl. 13-16